

AANDACHT VOOR OUDEREN

Symposium 1 december 2025

Onderzoek naar het perspectief van ouderen in kwetsbare omstandigheden

Samenvatting

“Onderzoek naar perspectief van ouderen in kwetsbare omstandigheden”.

Op maandag 1 december jl. vond het symposium ‘Onderzoek naar het perspectief van ouderen in kwetsbare omstandigheden’ in kasteel Croy te Aarle-Rixtel plaats. Het symposium werd georganiseerd door het Netwerk Aandacht voor Ouderen Helmond naar aanleiding van [een onderzoek verricht door Fontys en Pharos](#). Dat het thema veel professionele organisaties aansprak bleek wel uit de geweldige opkomst van veel diverse professionele organisaties. In deze samenvatting blikken we terug op de bijeenkomst door het delen van de belangrijkste punten.

Opening en Participatie door Joop Slegers (Voorzitter Netwerk Aandacht voor Ouderen)

Het symposium is bedoeld om het netwerk te informeren over het rapport "[Onderzoek naar het perspectief ouderen in kwetsbare omstandigheden](#)", uitgevoerd door Fontys en Pharos.

Het rapport focust op 'meedoen' en hoe ouderen in Helmond zich betrokken en gezien kunnen voelen, wat aansluit bij [het SCP-rapport "Doe je mee? Perspectieven op zinvolle participatie"](#).

Zinvolle participatie gaat niet alleen om de activiteit, maar vooral om betekenis voor iemand zelf en anderen, passend bij iemands vermogens en levensfase, en kan zowel groots (vrijwilligerswerk) als heel klein (een praatje) zijn.

Beleidsuitdagingen en Oplossingen

Beleid gaat vaak uit van een ideaalbeeld van zelfredzame ouderen, terwijl velen vanwege klachten, verlies, een klein netwerk of andere barrières niet altijd kunnen of willen meedoen, of juist behoefte hebben aan rust.

Zinvolle participatie kan niet geëist worden; het wordt samen mogelijk gemaakt, waarbij zorg- en welzijnswerkers luisteren naar wat mensen zelf leuk en zinvol vinden.

Cruciaal is het waarderen van kleine vormen van contact en het creëren van 'warme infrastructuur' → een warm netwerk' in de buurt, zoals buurthuizen en ontmoetingsplekken, waar ouderen zichzelf kunnen zijn.

Statistieken en Symposiumstructuur (Judith Bach, dagvoorzitter)

Er wonen 1,6 miljoen 75-plussers in Nederland, waarvan 40-50% zich eenzaam voelt. Dit komt neer op ongeveer 3400 75-plussers in Helmond.

De meerderheid van de 80-plussers, zo'n 60%, voelt zich eenzaam. Dit benadrukt het belang van bijeenkomsten zoals dit symposium over kwetsbare ouderen.

De aanwezige organisaties in de zaal zijn zeer divers (Zorgboog, Savant, LEVgroep, politiek, etc.). De middag bestaat uit presentaties, een dialoog en een forumdiscussie, waarbij deelnemers hun vragen noteren.

Historische Context van Kasteel Croy (Andries Mulder, beheerder Kasteel Croy)

Kasteel Croy, waar het symposium plaatsvindt, heeft een geschiedenis die 600 jaar teruggaat, beginnend als een jachtslot, vertelt Andries Mulder.

Vanaf 1750 werd het bewoond door de familie Van de Brugghe, van wie de laatste telg, Freule Constance, het slot en de grond naliet aan de ouderen van Stiphout.

Vanaf medio 1875 diende het kasteel als een van de eerste zorghuizen voor ouderen in Nederland, wat de locatie bijzonder toepasselijk maakt voor het thema van de dag.

Gemeenschapskracht en Zorguitdagingen (Wim van Hest, bestuurslid Nederland Zorgt voor Elkaar)

Nederland Zorgt Voor Elkaar is een landelijk netwerk voor inwonersinitiatieven op het gebied van welzijn en zorg. Zij geven aan dat eenzaamheid dodelijker is dan roken, wat de urgentie van sociale verbinding benadrukt. De zorg kampt met dubbele vergrijzing, tekorten aan professionals en achterblijvende budgetten.

Het Integrale Zorgakkoord (AZWA) richt zich op slimmere zorg, passende zorg, schrappen van regels en preventie, maar de oplossing voor zorgproblemen ligt volgens Wim, in de samenleving, niet alleen in de zorg zelf.

Ontwikkeling van Gemeenschapskracht

Gemeenschapskracht, het georganiseerd omzien naar elkaar, is een positieve energie die ontstaat wanneer mensen elkaar helpen doelen te bereiken door middelen te delen.

De ontwikkeling van gemeenschapskracht volgt de stappen: bewustwording, ontmoeting, elkaar leren kennen, en durven hulp te vragen of bieden.

De visie van Nederland Zorgt voor Elkaar is dat onderlinge zorgzaamheid het fundament van de zorg is. Waarbij de inwoner niet alleen consument, maar ook medeproducent van welzijn en zorg wordt, met als ambitie 80% zorgzame wijken in 2030.

Randvoorwaarden voor Zorgzame Wijken

Passende woonvormen zijn belangrijk, maar zorgzaamheid kan overall ontstaan, bijvoorbeeld in buurtcirkels in gewone straten.

Essentieel is een ontmoetingsruimte en een fulltime wijkwerker (of dorpsondersteuner) per ongeveer 2500 inwoners, die als sleutelfiguur de informele en formele zorg verbindt.

Professionele zorg moet beschikbaar zijn om problemen op te pakken die de gemeenschap te boven gaan, wat burgers aanmoedigt en in staat stelt voor elkaar te zorgen.

Hoe krijgen we er beweging in?

- * Gebruik de methode gemeenschapskracht.
 - * Niet "uitrollen"
- Ontwikkelen samen met de inwoners
 - Vertrouwen op de kracht van de gemeenschap
 - Erken ervaringskennis
- Stop met meten procesindicatoren en andere systeembureaucratie

 Nederland Zorgt voor Elkaar

Onderzoeksresultaten en Methodiek (Jorien van Treek, Pharos en Anne-mie Sponselee, Fontys)

Jorien en Anne-mie presenteren hun onderzoek in opdracht van het Netwerk Aandacht voor Ouderen, gericht op de wensen en behoeften van ouderen in Helmond die niet of nauwelijks aan activiteiten deelnemen. De onderzoekers benadrukken dat veel groepen, waaronder ouderen, mensen met een migratieachtergrond en mensen met een lagere opleiding, ondervertegenwoordigd zijn in onderzoek, wat vraagt om ongelijk investeren in benadering.

De term 'moeilijk bereikbare ouderen' wordt kritisch bekeken, omdat het de verantwoordelijkheid bij de inwoner legt, terwijl het eigenlijk vraagt om een andere benadering van de professionals ('makkelijk te negeren ouderen').

Dialogoog en Bevindingen van het Onderzoek

De onderzoekers ontwikkelden en testten een praatplaat om laagdrempelig en met een oprechte vertrouwensband het gesprek aan te gaan met ouderen.

Een aantal inzichten uit de interviews:
Uit de gesprekken (met 23 ouderen) bleek dat lichamelijke beperkingen een belemmerende factor zijn voor deelname aan activiteiten, en dat men graag vroegere activiteiten wil oppakken, soms met aanpassingen. Participatie in clubverband is gewenst voor sociaal contact, maar de drempel om aan te sluiten en de sfeer waren soms lastig, naast financiële barrières die deelname belemmeren.

[Bekijk hier het rapport en de conclusies.](#)

Uitsluiten (Ctrl+mintelen)

Wie bent u?	Wat zou u graag willen doen?	In de buurt
 Wat doet u op een dag? Wat zijn uw hobby's? 	 	Wat kunt u doen in de buurt? Wilt u informatie op papier of digitaal ontvangen? Of op een andere manier? Weet u waar u informatie kunt vinden? Ja ☐ Nee ☐ ? Wat vindt u van de dingen die u kunt doen in de buurt?

PHAROS

Communicatie en Aanbevelingen

Ouderen gaven aan informatie op verschillende manieren te willen ontvangen (telefoon, brief, wijkkrantje), wat vraagt om passend en begrijpelijk communiceren.

De belangrijkste aanbeveling is om bij de ontwikkeling van aanbod aan te sluiten bij de wensen en behoeften van ouderen, en het bestaande aanbod aan te passen (bijv. aan lagere sportniveaus of veiligheidseisen).

Om meer ouderen te bereiken, moet een combinatie van methoden gebruikt worden: zoals het op een laagdrempelige manier in gesprek raken in een ritje met automaatje, het voeren van een goede dialoog in een groepsgesprek of het samenwerken met sleutelpersonen in de wijk.

Dialoogmethode Zo Zorg Ik (Cor Langedijk)

‘Zo Zorg Ik’ heeft met steun van VWS en Mantelzorg NL de opdracht om mensen met een lage SES (zij die niet zichtbaar zijn) te bereiken, wat enkel kan via lokale samenwerking.

De dialoogmethode, die in het voorjaar in Helmond wordt ingezet, brengt maximaal 15 gemêleerde mensen bij elkaar om anderhalf tot twee uur openlijk met elkaar in gesprek te gaan over hun uitdagingen.

De methodiek omvat vier stappen:

- elkaar voorstellen
- vertellen (over tegenslag)
- verbeelden (meedenken over oplossingen)
- verwezenlijken (toepassen wat is geleerd)

Oproep en Context van de Dialoog (Suzan de Koning, coördinator Netwerk Aandacht voor Ouderen)

De aanwezigen worden gevraagd om hun interesse voor deelname aan de dialoog of training tot dialoogbegeleider op te schrijven. De dialoog wil ook degenen bereiken die anderen (zoals organisaties) niet kennen, door via de aanwezigen benaderd te worden.

Suzan verheldert dat de dialoogvorm van ‘Zo Zorg Ik’ gebruikt zal worden voor het initiatief Praat vandaag over Morgen, gericht op de meest kwetsbare ouderen in Helmond-Oost in het voorjaar (januari/februari). Aanmelden kan via info@aandachtvoorouderenhelmond.nl

Forumdiscussie en Slotwoord (Judith Bach)

In de forumdiscussie werd gevraagd naar de stelling over de noodzaak van één fulltime wijkwerker per 2500 inwoners. Wim van Hest bevestigde dit als een bewezen, rendabele investering in gemeenschapskracht.

Er was discussie over de representativiteit van het onderzoek van Fontys/Pharos met 23 respondenten. De onderzoekers gaven aan dat het een kwalitatief onderzoek was en dat de gekozen wervingsmethode (vertrouwensband) de omvang belemmerde.

Een belangrijk discussiepunt was de financiële drempel voor ouderenparticipatie. "Stichting Leergeld voor ouderen" is in het verleden stopgezet wegens onvoldoende aanvragen, terwijl dit in de praktijk als een groot gemis wordt ervaren.

Toekomstvisie Helmond (Joop Slegers)

Joop Slegers benadrukt dat Aandacht voor Ouderen wil blijven werken van onderaf, met de noodzaak van bovenaf faciliteren en de wens om naast wijkgericht ook doelgroepgericht (bijv. allochtone ouderen) te werken.

Hij pleit voor een integrale samenwerking tussen verschillende afdelingen van de gemeente Helmond om meer mogelijkheden voor aanpak te creëren.

Het symposium eindigde met dankbetuigingen aan de sprekers en een uitnodiging voor een borrel en het meenemen van de goodiebags met daarin interessante informatie.

Helmond, 16-12-2025

Suzan de Koning en Joost Verspaget

Mocht u nog vragen hebben mail dan naar info@aandachtvoorouderenhelmond.nl.